

Boekbespreking.

en nicht zijn en buitendien beiden uit een tuberculeus-aangelegde familie. En de kracht van haar overtuiging, de suggestie uitgaand van haar geheele gezonde persoonlijkheid is zoo groot, dat haar wilsslappe vriendin er geheel voor wijkt, zich leiden laat, en trouwt met een goeden, flinken, degelijken... maar nu eenmaal niet door haar zelve uitverkoren dokter. De student Bob gaat aan dit geval te gronde, hij verboemelt zich, krijgt de tering en sterft in Zwitserland. En vervolgens — ik zal niet beweren, dat ik aan de waarschijnlijkheid van zoo iets geloof; ik meen dat mevrouw R. v. S. haar voorbeeld hier wat al te sterk heeft genomen — schiet Emilie zich dood en wordt de sterke Odilia natuurlijk wanhopig, want zij geeft zichzelf de schuld van deze rampen, en dat niet geheel ten onrechte, ofschoon zij zonder eenigen twijfel volkomen te goeder trouw en naar haar innigste overtuiging heeft gehandeld. Deze enorme tegenslag is het begin van het einde van Odilia's overmoedige levensplannen. Ziek geworden en na lang lijden herstellend verzet zij zich niet langer tegen de liefde voor Dr. Frank van Arckel, al zolang min of meer bewust in haar levend, maar wordt zijn vrouw.

Gelijk bijna alles wat mevr. R. v. S. schrijft (vlug, haastig!... Zou deze vlugheid niet langzamerhand een tweede natuur bij haar geworden zijn?) is ook deze roman hier en daar wat slordig gedacht; niet al wat er in gebeurt is even waarschijnlijk. Zoo lijkt het mij minstgenomen vreemd, dat Odilia's tante Charlotte, die een idioten of althans zeer achterlijken zoon heeft, aan welk eenig kind zij zich geheel toewijdt, nooit op het idee gekomen blijkt te zijn den eenigen professor in de psychiatrie, welken haar woonplaats, Amsterdam, rijk is, eens over dien jongen te raadplegen, omdat zij alle heil voor hem alleen verwacht van de studeerende Odilia. Dit meisje zelf, gedrukt door de verantwoordelijkheid, gaat dan éindelijk — de jongen is al 25 jaar! — eens met hem naar den hoogleeraar, aan wien zij met een leuk gezicht verklaart dat „er alles aan gedaan is.” Het antwoord dat men hierop verwachten zou:

„Pardon, juffrouw, maar bij mij is men toch nog niet geweest,” blijft uit. Onwaarschijnlijk acht ik het ook, dat een jeudige doctoranda in de medicijnen — gewoonlijk „doen” zulke meisjes heel weinig aan kunst! — haar kamer versiert uitsluitend met reproducties naar schilderijen waarop Jeanne d'Arc staat afgebeeld. Het kan onmogelijk schrijfsters bedoeling geweest zijn, haar frissche Odilia door dit maniakale trekje belachelijk te maken; toch scheelt het niet veel of zij bereikt dit effect. En alleronwaarschijnlijkst vooral lijkt mij het geval met Frank van Arckel, den braven, nobelen en welbezonnen dokter, die, ofschoon heel goed merkend en begrijpend dat het geliefde meisje nog niet genoeg van hem houdt, zijn handen letterlijk niet van haar afhouden kan en herhaaldelijk op 't punt staat zijn gansche zaak te bederven door haar op ruwe wijze aan te grijpen. Dit houd ik een vrij grove vergissing; zoo doet immers geen man als van Arckel!

Het is in het algemeen natuurlijk wel heel jammer, dat mevrouw R. v. S. zoo ontzaglijk gauw, en vaak wat opgewonden, blijft werken. Bij rustiger arbeid zouden haar ook zeker niet zoo telkens en telkens de herhalingen ontsnappen, die soms zulk een verslappenden invloed op haar taal hebben (dingen als: „Zij begreep niets van hem. Neen, zij begreep niets van hem”). En zeker zou zij zich dan ook beter weten te vrijwaren tegen banaliteiten, ondoordachtheden en conventionaliteiten in woordenkeus en gedachtengang, als b.v. op deel I bl. 72, waar zij den reeds meermalen genoemden dokter van Arckel denken laat: „Wie, wie zal ooit door haar waardig worden gekeurd, haar schoonheid tot volle pracht te doen rijpen.”

Maar de hoofdzaak in een roman als deze is de psychologische juistheid, de waarschijnlijkheid der zielsontwikkelingen. En hierin is de schrijfster van „Vrije Kracht”, althans wat haar hoofdpersoon betreft, voortreffelijk geslaagd. Zoo en niet anders moest het gaan met Odilia. En dát het zoo gaan moet ontroert ons en stemt ons tot nadenken.

Van haar overige figuren staat mij vooral de grappenmaker Harris goed voor oogen.

H. R.